МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ

Фізична культура і спорт. Виклики сучасності

Збірник тез доповідей V Всеукраїнської науково-практичної конференції

Харків 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ

До 80 - річчя від дня присвоєння
університету імені Г.С.Сковороди

Фізична культура і спорт. Виклики сучасності

Збірник тез доповідей V Всеукраїнської науково-практичної конференції

(21 листопада 2025 року)

Харків 2025

УДК 796

Ф50
Редакційна колегія :
БОЙЧУК Юрій – *д.пед.наук, професор, дійсний член НАПН України, ректор ХНПУ імені Г.С. Сковороди, головний редактор, м. Харків, Україна*
БЕРЕЖНА Світлана – *д.філософ.наук, професор, проректорка з наукової, інноваційної і міжнародної діяльності ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Харків, Україна*
НОСКО Микола – *д.пед.наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, НУЧК імені Т.Г. Шевченко, м. Чернігів, Україна*
КРИВЕНЦОВА Ірина – *к.пед.наук, доцент, завідувачка кафедрою теорії, методики і практики фізичного виховання ХНПУ імені Г.С. Сковороди, м. Харків, Україна*
НЕСЕН Олена – *к.фіз.вих., відп.редактор, доцент кафедри теорії, методики і практики фізичного виховання ХНПУ імені Г.С. Сковороди, м. Харків, Україна*
ЄРМАКОВ Сергій – *д.пед.наук, професор, професор кафедри кроскультурних практик ХДАДМ, Харків, Україна*
ЦИМБАЛЮК Жанна – *к.фіз.вих.,* доцент, *доцент кафедри теорії, методики і практики фізичного виховання ХНПУ імені Г.С. Сковороди, м. Харків, Україна*
КОРОБКІНА Олена – *директорка* наукової *бібліотеки* ХНПУ *імені Г. С. Сковороди*
КРИВОБОКОВА Аліна – *редакторка центру міжнародної діяльності ХНПУ імені Г. С. Сковороди*

Рекомендовано редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди
Протокол № 9 від 19.11.2025 року

Ф50 Фізична культура і спорт. Виклики сучасності: *збірник тез доповідей V Веукраїнської науково-практичної конференції, 21 листопада 2025 року, Харків*: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2025, – 414 с. (Укр.)

У збірнику наведені тези доповідей з питань вдосконалення підготовки спортсменів у різних видах спорту, психологічної підготовки у спорті та фізичному вихованні, застосування оздоровчих та здоров'язбережувальних технологій у навчальному процесі, оцінки рівня фізичної підготовленості та активності різних верств населення. В них відображені результати власних пошуків авторів у зазначених напрямах.

Збірник орієнтований на здобувачів освіти всіх рівнів акредитації, викладачів закладів вищої та середньої освіти, тренерів з видів спорту, спортсменів.

Зауваження, пропозиції та побажання надсилати
за електронною адресою: kaf-fencing@hnpu.edu.ua

Розміщено в репозиторії ХНПУ імені Г.С. Сковороди

© Харківський національний
педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди, 2025
© Автори

ЗМІСТ

Руслан Адамович, Олег Ольховий	ПРОГНОЗУВАННЯ ЯК ПЕРЕДБАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ СПОРТИВНИХ ДОСЯГНЕНЬ	7
Наталія Азарова, Тетяна Циферова, Євген Кравчук	СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ (ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА НАВЧАННЯ)	13
Богдан Беспалько, Антон Мусієнко	ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ У МАЛОЧИСЛЕНИХ КЛАСАХ З РІЗНОРІВНЕВОЮ ПІДГОТОВКОЮ УЧНІВ	18
Олександра Білоносова, Антон Мусієнко	РОЗВИТОК ВИТРИВАЛОСТІ У ДІВЧАТ 15-17 РОКІВ У ПРОЦЕСІ ЗАНЯТЬ БАСКЕТБОЛОМ	21
Олександр Бойко, Наталя Бойченко	АНКЕТНИЙ АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ОРГАНІЗАЦІЇ КООРДИНАЦІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКОВАНИХ ДЗЮДОЇСТІВ	26
Марина Борисова, Ірина Кривенцова	МОЖЛИВОСТІ СТАТИЧНОГО СТРЕТЧИНГУ ДЛЯ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ СТАРШОКЛАСНИЦЬ	30
Оксана Бородіна, Андрій Лайчук, Олександр Гусаревич	ФІЗИЧНА АКТИВНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ УРБАНІЗАЦІЇ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА РИЗИКИ	34
Юрій Будниченко	ОСОБЛИВОСТІ ТЕСТУВАННЯ ТА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПОКАЗНИКІВ ВІЙСЬКОВО-СПОРТИВНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ЮНАКІВ 16-17 РОКІВ	38
Юрій Будниченко	РОЛЬ ОЦІНКИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ У КОРЕГУВАННІ ВІЙСЬКОВО-СПОРТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ МОЛОДІ	43
Валентин Бурковський, Олександр Варивода, Олексій Усатенко	ВПЛИВ ДИСТАНЦІЙНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ НА РІВЕНЬ ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	47
Тимур Бурсала	РОЛЬ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТА АНІМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ: АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	51
Галина Бутенко	ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У РАМКАХ ФІЗИЧНОЇ РЕКРЕАЦІЇ ШКОЛЯРІВ	59
Сергій Верходанов, Юлія Голенкова, Леонід Востроknутов	РОЗРОБКА ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ТРЕНУВАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ТОЧНОСТІ ТА ШВИДКОСТІ УДАРІВ У БОКСЕРОК	64
Юрій Вітомський, Степан Бондаренко	РОЛЬ СПОРТИВНОГО ПСИХОЛОГА У ФОРМУВАННІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО ЕКСТРЕМАЛЬНИХ ФІЗИЧНИХ НАВАНТАЖЕНЬ І ВІДНОВЛЕННЯ ПІСЛЯ ТРАВМ	68
Інна Галімська	ВІЙСЬКОВО-СПОРТИВНІ ІГРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ МОРАЛЬНО-ВОЛЬОВИХ І ПАТРІОТИЧНИХ ЯКОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ	74
Володимир Галімський	ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ КАРАТЕ У ФІЗИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ	78
Рустам Гусейнов, Юлія Голенкова, Тетяна Карпунець	ІНТЕРВАЛЬНІ ТРЕНУВАННЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ВИТРИВАЛОСТІ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ БОКСЕРІВ	83
Дмитро Деміденко, Жанна Цимбалюк	РОЛЬ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ФОРМУВАННІ ПАТРІОТИЗМУ ШКІЛЬНОЇ МОЛОДІ	88
Дмитро Деміденко, Жанна Цимбалюк	ВПЛИВ ЗАСОБІВ ВІЙСЬКОВО-ПРИКЛАДНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ НА ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЗМУ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ	91

Ірина Дріга	ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ У ЧАС ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	95
Едуард Дячок	ДИФЕРЕНЦІЙОВАНІ КОРЕКЦІЙНІ КОМПЛЕКСИ ДЛЯ УРОКІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	99
Дмитро Єрема, Дмитро Кметюк, Роман Ковтонюк	ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ КУРСАНТІВ ВВНЗ ЗАСОБАМИ ВІЙСЬКОВО-СПОРТИВНОГО ОРІЄНТУВАННЯ	104
Катерина Єрмоленко, Ірина Кривенцова	ПРОГРАМА РОЗВИТКУ ШВИДКІСНИХ ЯКОСТЕЙ ЗАСОБАМИ ЛЕГКОАТЛЕТИЧНИХ ТА ФІТНЕС-ВПРАВ	109
Аліна Єфімова	АНАЛІЗ ОНОВЛЕННЯ СКЛАДУ НАЦІОНАЛЬНИХ ЗБІРНИХ КОМАНД УКРАЇНИ	115
Максим Земенко, Олена Несен	КОРЕКЦІЯ ПОСТАВИ ШКОЛЯРІВ 5–6 КЛАСІВ НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ВАРІАТИВНИХ МОДУЛІВ	121
Ярослав Зіненко, Oleksandr Dymar	УЗУАЛЬНІ ВІДПОВІДНИКИ ФЕХТУВАЛЬНОГО СПОРТУ	129
Віталій Золочевський, Максим Борець	ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРАМ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В АРМІЯХ ПРОВІДНИХ КРАЇН-ЧЛЕНІВ НАТО	134
Yehor Ihnatov	SPORT AGAINST BAD HABITS	139
Вікторія Іскандерова, Жанна Цимбалюк	ВПЛИВ ГІМНАСТИЧНИХ ВПРАВ НА РОЗВИТОК КООРДИНАЦІЙНИХ УМІНЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	143
Ігор Калугін, Тетяна Поліщук, Ірина Помещикова	СТАН ФІЗИЧНОЇ ВИТРИВАЛОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА	147
Віталій Кирпенко, Жанна Цимбалюк	РЕІНТЕГРАЦІЯ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ ЗАСОБАМИ АДАПТИВНОГО СПОРТУ	153
Вікторія Клименченко	САМООЦІНКА СТАНУ ЗДОРОВ'Я ТА ЗАЦІКАВЛЕНОСТІ ФІЗИЧНОЮ АКТИВНІСТЮ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПЕДАГОГІЧНОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ	156
Kovalenko Andrii	FEATURES OF USING RESISTANCE EXERCISES FOR THE PREVENTION OF SARCOPENIA	161
Рута Коваленко, Вікторія Спузяк	ВПЛИВ ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ НА СТУДЕНТСЬКУ МОЛОДЬ	165
Володимир Кондратюк, Ярослав Демченко	РОЗВИТОК ВІЙСЬКОВО-ПРИКЛАДНИХ НАВИЧОК ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗАСОБАМИ КРОСФІТУ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ТРЕНІНГУ	168
Геннадій Коник, Максим Маслов	ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПЛАНУВАННЯ ШВИДКІСНО-СИЛОВОЇ ПІДГОТОВКИ ЛЕГКОАТЛЕТІВ	175
Володимир Кононенко, Ігор Скребець, Світлана Дзюба	РЕАЛІЗАЦІЯ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ ДО ВТІЛЕННЯ ОЗДОРОВЧИХ ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФАХОВІЙ ПЕРЕДВИЩІЙ ОСВІТІ	178
Дмитро Кононенко, Тетяна Кравчук	РОЗВИТОК ШВИДКІСНО-СИЛОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ У СПОРТСМЕНІВ, ЩО СПЕЦІАЛІЗУЮТЬСЯ ЗІ СПОРТИВНОЇ АЕРОБІКИ, НА ЕТАПІ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ ЗАСОБАМИ КРОСФІТУ	186
Віталій Коробейнік, Анастасія Гасан	РОЗВИТОК ВИТРИВАЛОСТІ У ЛЕГКОАТЛЕТІВ: ФІЗІОЛОГІЧНІ ЗМІНИ ОРГАНІЗМУ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ	191

Віталій Коробейнік, Даніел Махмудов	ОПТИМІЗАЦІЯ ТРЕНУВАЛЬНИХ МІКРОЦИКЛІВ У ПІДГОТОВЦІ БІГУНІВ НА ДОВГІ ДИСТАНЦІЇ	195
Тетяна Кравчук, Каміла Назирова	ВИВЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВПЛИВУ ВПРАВ СТРЕТЧИНГУ НА САМОПОЧУТТЯ, АКТИВНІСТЬ І НАСТРІЙ СПОРТСМЕНОК У ПОВІТРЯНІЙ ГІМНАСТИЦІ В ХОДІ ПІДГОТОВКИ ДО ЗМАГАНЬ	199
Ірина Кривенцова, Вікторія Клименченко, Богдан Свічкар	ПОБУДОВА ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ ЗЗСО З ФЕХТУВАЛЬНОГО СПОРТУ	205
Ірина Кривенцова, Світлана Семашко, Олена Крівєнцова	КОМПЛЕКСИ ТЕРАПЕВТИЧНИХ ВПРАВ ЯК ПРОФІЛАКТИКА ДЕМЕНЦІЇ	209
Роман Курило	ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ПРОСТІР ЦИФРОВОЇ ТА ПСИХОЕМОЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ОСВІТНІХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	214
Владислав Лебедь, Жанна Цимбалюк	ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНА ПІДГОТОВКА УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ З УРАХУВАННЯМ ВИКЛИКІВ СУЧАСНОСТІ	219
Ігор Левкопулос, Тетяна Кравчук	ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ СИЛОВОГО ФІТНЕСУ В ПРОЦЕСІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ У СПОРТИВНІЙ АЕРОБІЦІ	223
Olesandr Lemberskyi	PHYSICAL TRAINING GOALS FOR MILITARY PERSONEL	230
Олексій Листопад	ІНТЕГРАЦІЯ STEAM-ПІДХОДІВ У РЕАЛІЗАЦІЮ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	236
Ганна Литвин, Жанна Цимбалюк	ТАНЕЦЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ КОРЕКЦІЇ ТА РОЗВИТКУ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ СЛУХУ	240
Ольга Матвійчук	ВИКОРИСТАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	244
Лідія Момот, Жанна Цимбалюк	ВПЛИВ ЗАНЯТЬ НАСТІЛЬНИМ ТЕНІСОМ НА ОРГАНІЗМ ДИТИНИ	247
Владислав Новіков, Людмила Шестерова, Дмитро Аксьонов	ДИНАМІКА ПОКАЗНИКІВ ЗАГАЛЬНОЇ І СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ЮНИХ ФУТБОЛІСТІВ 13-14 РОКІВ	251
Дар'я Ольховська, Жанна Цимбалюк	МІСЦЕ І РОЛЬ ВІЙСЬКОВО-СПОРТИВНОГО БАГАТОБОРСТВА У СИСТЕМІ ШКІЛЬНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ	257
Валерій Пліско, Ростислав Радзієвський	ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОГО ВПЛИВУ	260
Олена Погорелова, Андрій Шитиков	ВПЛИВ ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДІ 15-18 РОКІВ НА СТАН ЇХ ЗДОРОВ'Я	265
Сергій Польовий	ФІЗИЧНА АКТИВНІСТЬ: ПРОБЛЕМИ СЬОГОДЕННЯ	269
Тетяна Прилуцька	ВПРОВАДЖЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДИСТАНЦІЙНЕ ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ	274
Матвій Ражба, Леонід Востроknутов	ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІДЕОМОТОРНОГО ТРЕНУВАННЯ ЯК ЗАСОБУ ЗНИЖЕННЯ РІВНЯ ТРИВОЖНОСТІ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ БОКСЕРІВ ДО ЗМАГАНЬ	279
Наталія Рудічєва	ЛОГОРИТМІКА ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЄВИХ ПОРУШЕНЬ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	286
Катерина Румянцева, Євгенія Стрельникова	РОЗВИТОК КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧЕНИЦЬ СТАРШИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ ВОЛЕЙБОЛУ	290

Ліліана Рядова	ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СПІЛКУВАННЯ ВИКЛАДАЧІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	297
Денис Самофалов, Антон Мусієнко	ВПЛИВ ЗАСОБІВ БАСКЕТБОЛУ НА ГАРМОНІЙНІСТЬ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ	304
Євген Селіванов	ПІДВИЩЕННЯ ВМОТИВОВАНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	308
Ілля Скиба, Наталія Баламутова	ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ НА СУШІ ТА ВОДІ ДЛЯ РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛЬНОЇ ВИТРИВАЛОСТІ У ПЛАВЦІВ 13-14 РОКІВ	313
Ілля Скиба, Наталія Баламутова	РОЗРОБКА МЕТОДИКИ РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛЬНОЇ ВИТРИВАЛОСТІ У ПЛАВЦІВ 13-14 РОКІВ ЗА ДОПОМОГОЮ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ	317
Вікторія Спузяк, Анастасія Рубан	ПАНДЕМІЯ ТА ВІЙНА ЯК ФАКТОРИ, ЩО ЗМІНЮЮТЬ ПІДХОДИ ДО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ: АДАПТАЦІЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ	328
Катерина Старокожева, Жанна Цимбалюк	ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	332
Олексій Стасенко, Валерій Русин	СПОСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕТОДИКИ ТРЕНУВАННЯ В БАСКЕТБОЛІ	336
Вячеслав Титаренко, Володимир Черняков	ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНІКИ ТОЧКОВОГО МАСАЖУ ЯК ПРИЙОМУ САМОМАСАЖУ У ПРАКТИЦІ СПОРТИВНОЇ МЕДИЦИНИ	341
Денис Ткаченко, Антон Мусієнко	ФУТБОЛ У ШКІЛЬНОМУ ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ: ПОТЕНЦІАЛ, ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ ТА НАУКОВІ ПІДТВЕРДЖЕННЯ	345
Олександр Ткачук, Олег Мелешенко, Єлізавета Олійник	МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОГРАМ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ОБМЕЖЕНИХ РЕСУРСІВ В МІСЦЯХ ТИМЧАСОВОЇ ДИСЛОКАЦІЇ	349
Олександр Ткачук, Микола Замараєв, Алла Замараєва	МЕТОДИКА ПІДВИЩЕННЯ СИЛОВОЇ ВИТРИВАЛОСТІ КУРСАНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ЗЕНІТНИХ РАКЕТНИХ ВІЙСЬК ЗАСОБАМИ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ТРЕНІНГУ В УМОВАХ ОБМЕЖЕНОЇ НАВЧАЛЬНО-МАТЕРІАЛЬНОЇ БАЗИ	352
Артем Урванцев	МЕТОДИКА ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЮНИХ САМБІСТІВ З ПРІОРИТЕТНИМ ВИКОРИСТАННЯМ ПЛІОМЕТРИЧНИХ І БАЛАНСОВИХ ВПРАВ	355
Олена Филипченко	МОЖЛИВОСТІ ВОЛЕЙБОЛУ ДЛЯ РОЗВИТКУ РУХОВИХ НАВИЧОК ШКОЛЯРІВ З РІЗНИМ РІВНЕМ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ	360
Анастасія Філіна, Жанна Цимбалюк	ВПЛИВ СИЛОВОГО АТЛЕТИЗМУ НА ФУНКЦІОНАЛЬНІ МОЖЛИВОСТІ ОРГАНІЗМУ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	365
Владислав Фісун, Антон Мусієнко	ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ РІЗНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ БАСКЕТБОЛУ В УМОВАХ ШКІЛЬНОЇ СПОРТИВНОЇ СЕКЦІЇ	370
Maryna Chala	THE INFLUENCE OF PHYSICAL ACTIVITY ON PSYCHO-EMOTIONAL STATE: WAYS TO REDUCE STRESS AND OVERCOME DEPRESSION	373
Володимир Черняков, Максим Желізний, Володимир Борисенко	ПРОФІЛАКТИКА ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТРАВМ У ТРЕНУВАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	377

Володимир Черняков, Максим Желізний, Анатолій Кривенко	ОСОБЛИВОСТІ ПІДВИЩЕННЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	381
Анатолій Чустрак, Ольга Усова	ЙОГОТЕРАПІЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ МОЛОДІ З ОСЛАБЛЕНИМ ЗДОРОВ'ЯМ	386
Олександр Шевченко, Олександр Сіянко, Микита Лазарев	ФОРМУВАННЯ БОЙОВОЇ ФУНКЦІОНАЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЧЕРЕЗ СИСТЕМУ БАрС: АДАПТАЦІЯ МЕТОДИКИ РУКОПАШНОГО БОЮ ДО ВИКЛИКІВ ВІЙНИ	392
Лілія Шейко	ВПЛИВ ЗАНЯТЬ ОЗДОРОВЧИМ ПЛАВАННЯМ НА ПОКАЗНИКИ ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ТА ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ЖІНОК СЕРЕДНЬОГО ВІКУ	397
Надія Шип	ВПЛИВ РІВНЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ НА ФІЗИЧНИЙ СТАН ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПЕДАГОГІЧНОГО ВНЗ	401
Ілля Шутєєв, Андрій Єфременко	ОПЕРАТИВНИЙ КОНТРОЛЬ СПРИЙНЯТТЯ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В МОБІЛЬНОМУ ФОРМАТІ	407
Петро Яценко	ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ЗБІЛЬШЕННЯ ОБСЯГІВ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ШКОЛЯРІВ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ	411

ЛОГОРИТМІКА ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЄВИХ ПОРУШЕНЬ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Наталія Рудічєва

Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

Анотація. У статті розкрито ідеї Е.-Ж. Далькроза і К. Орфа, які створили систему музичного розвитку дітей. Висвітлено вплив логоритміки на психофізичний розвиток та чуттєво-емоційну сферу дітей старшого дошкільного віку.

Ключові слова: логоритміка, ритм, діти старшого дошкільного віку.

Одним із найважливіших завдань сучасної дошкільної освіти є пошук нових ефективних технологій у галузі діагностики та корекції мовленнєвих порушень дітей дошкільного віку. Останніми роками перед фахівцями дошкільної освіти постають питання формування мовленнєвої компетентності дитини дошкільного віку, успішність соціалізація і адаптація.

Серед дієвих засобів, які миттєво можуть доторкнутись до емоційно-чуттєвої сфери дитини, до її душі, є музика. Емоції, які викликає почута музика, спонукає дитину до рухів. Через те, що найпростіші засоби музичної виразності значно полегшують завдання корекції мовлення, розглянемо логоритміку як один із інноваційних напрямів корекції мовленнєвих порушень, в основі якої знаходиться поєднання слова, руху та музики.

Питання впровадження ритміки в освітній процес розробили Е.-Ж. Далькроз, К. Орф, які розробили систему музично-ритмічного виховання дітей. Сучасні розвідки та наукові пошуки представлені у працях педагогів і науковців, таких як О.С. Казачінер, В.П. Кавиліної, Л.М. Ліщук, В.П. Микуляк тощо.

Підґрунтя для розвитку сучасної логоритміки заклав видатний швейцарський педагог і музикант Е.-Ж. Далькроз (1865-1914), який розробив цілісну систему музично-ритмічного виховання. Спостерігаючи за студентами, під час викладання в консерваторії, педагог звернув увагу на неритмічне виконання студентами музичних творів. Е.-Ж. Далькроз зазначав, що музикантам необхідно мати не лише музикальний

слух, а й добре розвинене почуття ритму. На своїх заняттях Е.-Ж. Далькроз почав вводити вправи для координації рухів, які виконувались під музику. Дорослі вивчали такі предмети, як ритміка, спів, пластика, танець, імпровізація на музичних інструментах. На своїх заняттях педагог ввів вправи для координації рухів, які виконувались під музику. Дорослі засвоювали такі предмети, як ритміка, спів, пластика, танець, імпровізація на музичних інструментах.

Заняття з дітьми проводились починаючи з раннього дошкільного віку. Особлива увага приділялась розвитку у дітей почуття ритму, музичного слуху, уваги, пам'яті, емоційної виразності руху і передачі образного змісту музики. Дитина отримувала можливість осягнути зміст музичного твору на трьох рівнях: емоційному, фізичному та інтелектуальному. На емоційному рівні – через переживання музики і творчість; на фізичному рівні – через рухи, передаючи ритм та гармонію музики; на інтелектуальному – через розуміння структури музики та її виразних засобів. Саме ритміку Е.-Ж. Далькроз ввів обов'язковим предметом в систему музичного виховання. Крім того, для розвитку почуття ритму педагог використовував танцювальні рухи, руховий спів, музикування на дитячих музичних інструментах, створивши у такий спосіб комплексну систему музичного виховання і розвитку дітей [1, с. 44]. Педагог наголошував на взаємозв'язку фізичного навантаження на м'язи і інтелектуального розвитку, що «… відчуття м'язів, те, що, у свою чергу, сприяє ... більш живій та успішній роботі мозку» [1, с. 44]. Особлива увага приділялась розвитку у дітей почуття ритму, музичного слуху, уваги, пам'яті, емоційної виразності руху і передачі образного змісту музики через тіло в русі.

Послідовником ідей Е.-Ж. Далькроза став німецький педагог і композитор К. Орф (1895-1982). Свої ідеї педагог виклав у посібнику з музичного виховання «Шульверк» (1935), що став найбільш поширеним посібником з музичного виховання в той час. Слід зазначити, що одним із провідних принципів педагогіки К. Орфа є висока рухова активність дитини на занятті. К. Орф зазначав, що спів не є «первинним виявленням музикальності учня. Він вважав, що «спів – елементарна форма музикального прояву, і, відповідно, будь-яке музичне виховання повинно починатися

зі співу… На ранніх стадіях музичної культури і взагалі людської діяльності ритмічні рухи тіла, як форма вираження, що є початковим видом інструментальної музики, відіграють важливу роль, як і вокальний прояв» [1, с. 45]. К. Орф музичне виховання молодших школярів розумів у поєднанні руху, співу, гри.

Педагог наголошував на важливості активізацію творчої активності дітей, що може забезпечити музика. Діти мали створювати елементарну «власну» музику і її виконувати, що свідчить про створення умов для музичної імпровізації, дитячого музикування. Діти мали можливість на занятті музикувати на шумових інструментах, таких як клавесин, трикутники, дзвіночки, пальчикові тарілки, бубни, барабани, литаври, тамбурини, ручні тарілки і, навіть, скляні стакани, наповнені водою. Педагога зазначав, дитина може виконати невелику п'єсу з «Шульверка».

До системи музичного виховання К. Орфа входять: спів, вправи на розвиток мовлення; музично-рухові вправи; гра на елементарних музичних інструментах; дитяча імпровізація (музикування); елементарний музичний театр тощо.

Ритм через музику пливає на становлення фізіологічні процеси в організм дитини, а також і мовленнєві механізми. Дотримуючись певного ритму дитина краще запам'ятовує вірші, сприймає музичні композиції.

Логоритміка – це «система фізичних вправ, що побудована на інтеграції слова, рухів і музики» [2, с. 45]. У психолого-педагогічній і методичній літературі логоритміка розглядається як комплексна методика, що поєднує музично-ритмічне, фізичне і логопедичне виховання [2]. Для посилення впливу корекційної роботи з дітьми, які мають мовленнєві порушення, доцільно впроваджувати в освітній процес логоритміку або елементи логоритміки. Слово, музика і рух є основою логоритміки, що у поєднання не лише коригує мовленнєві порушення дитини, а й сприяє розвитку музичних здібностей, вокальних даних, здатності до імпровізації, формуванню музичних уподобань, впевненості.

Ритм – це основа існування організму людини, в якому все підпорядковано ритмічним коливанням – працює в певному ритмі: і серце, і легені, і, навіть, і інтелектуальна діяльність має ритм. Ритм впливає на становлення мовленнєвих

механізмів: чим краще у дитини розвинене почуття ритму, тим справніше і чистіше її вимова, швидше і легше запам'ятовує вірші, сприймає і розуміє музичні композиції. Тому в закладах дошкільної освіти необхідно проводити заняття з логоритміки, що корисно всім дітям, у яких є мовленнєві порушення, в тому числі алалія, затримка мовленнєвого розвитку, порушенні звуковимови, заїкання, аутистистичні розлади.

Логоритміка допомагає вирішувати корекційні, освітні та виховані завдання. Корекційні задання: корекція основного мовленнєвого порушення, розвиток дихання, розвиток голосу, артикуляції, а також удосконалення і розвиток основних психомоторних якостей у всіх видах моторної сфери (загальної, артикуляційної, мімічної дрібної). Освітні завдання: різноманітними рухами, формування рухових умінь і навичок, формування поняття про просторову організацію тіла. Виховні завдання спрямовані на розвиток почуття ритму, здатності відчувати ритмічну виразність у музиці, русі і мовленні; розвиток здатності сприймати музичні образи та виражати їх через ритмічні рухи, що сприяє розвитку творчих здібностей і уяви.

Ефективність організації і проведення логоритміки відбувається за умови спільної роботи логопеда, музичного керівника та вихователя, які свої зусилля спрямовують не лише на профілактику та корекцію мовленнєвих порушень, а й розвиток рухової координації, емоційної сфери і творчих здібностей дітей.

Література:

1. Рудічєва Н. К. Теорія та практика навчання співу у початкових школах Слобожанщини (друга половина XIX – початок XX ст.) : дис. ... канд. пед. наук.. Харків, 2007. 220 с. https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b1f1313b-7255-4cc7-bbae-ae7bd3911569/content?authentication-token=eyJhbGciOiJIUzI1NiJ9.eyJlaWQiOiJmNWRkYmRmNi1hZTFjLTRiZjAtYWMyNy1lN2ExNzVmYmVkMjMiLCJzZyI6W10sImF1dGhlbnRpY2F0aW9uTWV0aG9kIjoicGFzc3dvcmQiLCJleHAiOjE3NjM0ODY4NTZ9.n2yvjfh0MWuTuDVWN8N53qReqTJwFPxZ7OfWzzUu3bs

2. Аніщенко Н., Ярошенко І. Роль логоритміки в музично-мовленнєвому розвитку дітей дошкільного віку. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи.* 2021. Серія «Педагогічні науки». С. 44–52. https://pi.iod.gov.ua/ojs/index.php/pi/article/view/139/126

РОЗВИТОК КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧЕНИЦЬ СТАРШИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ ВОЛЕЙБОЛУ